

Szerkesztői szállítás

Belső-kiállításra 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

Az értékes czikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Égész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hóra	1 "

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.**Kiadó-hivatal:**

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasáborított garmond sor ára 6 frt. Helyegj minden hirdetés után 30 frt. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külö kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. Haasensteint és Vogliernél (Neue Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-utca 9. szám emelet.)

„KELET“

előfizetési feltételei:

Égész évre	12 frt.	Negyedévre	3 frt.
Félévre	6 frt.	Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.			

Az előfizetési pénzek — legczélszerűbben postai útványnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Néhány őszinte szó.

Nagy-Szeben, jul. 24. 1871.

Mióta a „Kelet“ tisztelt lap megindult, figyelemmel olvastam meg minden sorát, mely reánk, a románok, vonatkozott.

Nem mondom, hogy egyszer-máskor meg nem ütköztem némely kitételén, de azt elismerem, hogy rossz akarattal, ellenséges indulattal nem volt egyszer is irányunkban. Elismeréssel fogadjuk különösen azt, hogy a nevezetesebbeket, a miket lapjaink fölhoznak, folytonosan figyelemmel kíséri és így tudtára igyekszik adni a magyarságnak és a kormányának is, hogy mi foly közöttünk, mik a mi kívánságaink és a mi panaszaink.

Én nem tartozom azok közé a románok közé, a kik még ma is ellenségei a Magyarországgal uniónak, sem pedig azok közé, a kik Bukarest felé huznak, kivált miután láthatjuk, hogy ott nem a legszebb rendben folynak a dolgok. Mert a mostani bukaresti ministerium, úgy látszik, nem annyira román, mint idegen érdekeknek szolgál, s ha sokáig fenn tudja magát tartani, félni lehet, hogy az ottani szabadságot egészen elnyomja.

Ezért, ha volnának közöttünk, a kik még nem látták által, hogy nekünk, azoknak a románoknak, a kik Erdélyben lakunk, már itt kell a magyarokkal élni és halni: csak a Strousberg-féle magyar történetek is kinyithatták a szemünket, hogy ott nem fognak érettünk nagy áldozatokat tenni, a mint legközelebből a brassói iskolának adott segély megvonása is eléggé mutatta.

Meg kell tehát azt tudnunk mindnyájunknak, hogy minket már ide rendelt a sors és ezért nem szabad egymásnak ellenségeinek lennünk.

A magyarság se bántsa a mi nemzetiségünket, de mi se panaszkodjunk olyanokért, a mik nem igazak. Mi se mondjuk, hogy mi rabságban vagyunk és a magyarok nekünk zsarnokaink. Mert, ha a magyarság és a magas kormány engedi nekünk, hogy mi szabadon tehesünk, a mit a felséges királytól szentesített törvények megengednek: mi is művelhetjük fiainkat, hivatalokat kaphatunk és szolgálhatjuk a hazát, a melynek éppen olyan fiai vagyunk mi is, mint a magyarok.

És el kell hogy ismerjük azt is, hogy a miféle törvényeket az országgyűlés határoz, azok nekünk is törvények, mert ott vannak a mi követeink is a többiek között és azok is szavaznak a törvényekre.

Nem mondhatjuk hát, hogy minket azok nem kötnek, mert mindnyájan ennek az egy országnak vagyunk a polgárai.

De ha ezeket mind el is ismerem, és pedig el kell hogy ismerjük — azt is ki kell hogy mondjam, miszerint a magyaroknak sem kell ellenségeinknek lenni.

Most olvassuk a lapokban, hogy a ministerium tanácskozott már a választási törvényről. Eddig csak annyit tudunk, hogy ezután a követeket nem három, hanem öt esztendőre akarják választani és azt mi is elfogadjuk. De nem tudjuk, hogy a censust fel akarja-e a kormány emeltetni, mert újság-cikkeiben olyant is olvashattunk már.

Vannak közöttünk olyanok, a kik a census leszállítása mellett vannak. Én ezt nem kívánom, de a felemelést sem szeretném,*) mert akkor sok

*) Ha fölemeltetnék, sem a románság ellenében törtenék az.

olyan román*) lenne megfosztva a szavazástól, a ki most bir evvel a joggal.

Ez volt az egyik, a mi gondot okoz nekünk, azoknak a románoknak, a kik jó barátságban szeretnének élni a magyarsággal. És pedig ilyenek nem kevesen vagyunk.

A másik, a mi által a magyarok megmutatják, hogy nem ellenségeink, az, hogy a már nem sokára következő megyei választásoknál legyenek figyelemmel a románokra is. Nem kívánunk mi többet, csak azt, hogy olyan megyékben, a hol magyarok vannak többen, azért ne szorítsák ki a románokat egészen a hivatalokból,**) mert a nép abból látja meg, hogy milyen érzéssel vannak hozzájuk a magyarok. Mert az nagy kedvetlenséget okozna a kisebb számukban, ha egészen elnyomattatnának. És sokkal könnyebben is hallgatnának az olyan bujtogatásokra, hogy a magyarok a románok zsarnokai. Pedig nekünk a józanabb résznek éppen arra kell törekedni, hogy az ilyeneket kiszorítsuk magunk közül és itt békességben éljünk, mert már el nem üldözhetjük egyik a másikat innen az országból.

Azért hát fogjunk kezét és kölcsönösen bizunk egymásban, hogy igazi jó fiai lehessünk a hazának és nemzetnek!

Egy román.

Az 1870-ik 42-ik t. cikk 31. §. alapján alakult Kolozsmegyei kiküldöttségének a 91. §. e pontja

iránt szerkesztett

Javaslat.

Az Árvaszékéről.

(Folytatás.)

62. § A számadásokkal késlelkedő gyámokat, gondnokokat, az árvaszék után számadástételre szorítja.

63. § A közgyám az árvaszéki ülésekbe mindig meghívandó és véleménye meghallgatandó.

64. § Az árvaügy kezelése körül tapasztalt hiányokat, visszaéléseket, alapos panaszokat, valamint az árvák és gondnokoltak ügyeire nézve sérelmes, netalán az árvaszék vagy annak közgei által okozott muasztásokat és azon körülményt, ha az árvaépítész a fizetéseket pontosan nem teljesítene, egybeállítván, azt az árvaszéki elnöknek bemutatja, ki viszont tartozik ezen kimutatást, az egyes tételekre nézve tett intézkedések vagy akadályok felállításával kiegészítve (lásd az elnökről) a bizottsági közgyűlés elé terjeszteni.

A járási közgyámokról.

65. § A járási közgyám az árvaszéknek végrehajtó közge, mint ilyen az árvaszék utasításait maga teljesíti, — midőn az árvaszék azt tüzetesen kívánja, vagy az illető községi előljáróság által annak érvényt szerez.

66. § Ellenőrzi a községi előljáróságot az árvaügy minden ágazatában.

67. § Kerületében minden egyes gyámmal és gyámmal érintkezik, a panaszokat és visszaéléseket megvizsgálja, azokról esetenként az árvaszékhez jelentést tesz.

68. § A kerületében létező árvák és gondnokoltakról jegyzéket visz.

A községi közgyámról.

69. § Árváknál a községi közgyám hivatásánál fogva addig is, míg az árvaszék részökre gyámot nevez, — a gyámi, valamint elmebetegnél a gondnoksági teendőket teljesíteni köteles.

70. § A községi közgyám, a községben előforduló minden árva és gondnokoltára nézve a központi közgyám teendőinél körülírt árvakönyvet vezet s annak másolatát a járási közgyám útján minden év végével az árvaszékhez beküldi.

71. § Az árva teljes vagyontalansága esetében a legközelebbi rokonokat, keresztapát és anyát, s ezek hiányában a község lakóit az árva díjtalan tartására felszólítja, s mind a felfogadás esetét, mind az ellenkezőt a járási közgyámnak jelenti, időközben pedig az árva tartásáról a község előljárósága által a község költségén gondoskodik.

72. § Felügyel, hogy a gyámok az árvák személye, nevelése, iskoláztatása és vagyona körüli kötelességüket pontosan teljesítsék. Az észrevett mulasztásokról a járási közgyámot haladéktalanul értesíti.

73. § Ha a jövedelemmel szabadon rendelkező természetes és törvényes gyám, gyermekei vagyonát pazarolná, vagy másodszor férjhez menne, vagy a gazdaság vitelére, bármi oknál fogva tehetetlenné válnék, ezen körülményekről a közgyám a járási közgyámot értesíteni tartozik.

*) És magyar.

**) Hanc veniam damus, petimusque vicissim.

Szerk.

Szerk.

A község előljáróságáról.

74. §. A község előljárósága köteles, a mint valamely haláleset értékre esett, a hátramaradt kisko ruak érdekében az árvaszékhez rögtön jelentést tenni és egyszersmind az illető rokonok meghallgatása után egy alka lmas gyámot a kiskoru részére, javaslatba hozni

(Folyt. köv.)

Erdélyből

„a Pesti Napló“ így folytatja elmékedéseit:

A tegnap megjelent cikk kapcsában közlöm az erdélyi középtanodákra vonatkozó nézeteimet és tapasztalataimat.

A szebeni államgymnasium kivételével az erdélyi összes középtanodák felekezeti és a magyarországiaktól annyiban különböznek, hogy az állam ott a felügyeleti jogot sem gyakorolja oly mérvben, mint például Magyarországon a kath. alapítványu gymnasiumok és felekezeti nélküli reáltanodák fölött. Itt a felekezetek a szónak teljes értelmében autonómiát élveznek és meglehetősen szívóssággal ragaszkodnak önkormányzati jogaikhoz.

Lássuk tehát rendre e tanodák állapotát.

A katolikusok gymnasiumai között a kolozsvári (ott mintaintézet) a kegyesrendiek kezében van és így miben sem különbözik e rend számos hasonló intézetétől; a kantait a minoriták látják el tanárokkal; erről sincsen több mondani valónk; tudjuk, hogy oktat e rend.

A kath. status több gymnasiumaiban a papi elem tulsulyban van: a püspök évenként rendel oda káplánokat tanároknak, kik egy vagy két évig ott tanítanak, míg plébániára nem tesznek szert, vagy ha nem viselik jól magukat püspöki rendelet folytán évközben is a székel havasok valamely elrejtett falujába jutnak, hogy legyen idejük elmékedni. Az sem ritka eset, hogy az ily pap-tanár érettségi vizsgálat nélkül jutnak a tanszékre; a szabályszerű tanári vizsgálatról természetesen csak elvétve van szó s tudomásunk szerint eddig csakis egy erdélyi pap vetette magát alája. Különbben a fizetés (évi 520 frt) nem érdemli meg, hogy valaki még e nem könnyű és költséges tanári vizsgálat alá vesse magát.

A reformátusok és unitáriusok tanodái a katolikusoké fölött némi előnyben vannak, de a hátrányok sem hiányoznak. Tanáraik ugyan nem teszik le az állam által követelt tanári vizsgálatot és így nem nyújtják azt az egy alaki biztosítékot, melyet az állam minden nyilvános hivatalnoktól megkíván, de másrészt meg kell engednünk azt, hogy a prot. tanárok csakugyan a tanszékre készülnek, mert egyetemeken s pedig rendszeren külföldieken tanulnak és hazatértük után segédtanároskodnak, míg egy vagy másik rendes tanodához rendes tanároknak meg nem választatnak. De nagy hátrány a prot. tanintézetekben az, hogy az ily rendes tanárok száma felette csekély, ritkán teszi az összes tanítók felét, hanem a tantárgyak legnagyobb része ugynevezett váltakozó vagy köztanítók kezében van, kik elvégezvén otthon tanulmányaikat, azt várják, hogy vagy stipendiumot nyerjenek külföldi egyetemre vagy elég pénzt gyűjtsenek ugyane célra, vagy végre papi állomás után sovárognak. A prot. intézetekről tehát szintén eimondhatjuk, hogy a tanárok nem felelhetnek meg azon igénynek, melyet az állam a jelenkori gymnasiumi oktatástól jogosan megkívánhat.

A fölhozott három magyarajku felekezettel szemben a németajku szász nemzet (sit venia verbo!) intézeteiről mint olyanokról kell megemlékeznünk, melyek céljuknak legjobban felelnek meg. A szász gymnasiumok a tanárok és tanmód tekintetében alig engednek kívánni valót.

E futólagos vázlatból annyi kétségtelenül kitűnik, hogy az erdélyrészi középtanodai classicus oktatás nem áll a legjobb lábán; de sokkal szomorubb az, hogy real irányu középtanodáink nincsenek.

A szászoknak van ugyan két jeles reáltanodájuk (Brassó s Szeben) és néhány polgári és alreáltanoda, de a vármegyéken és a székel székeken egy polgári tanoda és egy bukó félben levő alreáltanodán kívül semmi nemű realirányu középtanoda nem található.

Nem látjuk itt helyén a realirányu középtanodák szükséges voltát bővebben fejtegetni, maga az oktatásügyi ministerium legjobban érzi azt, mert Magyarországon körülbelül 10 reáltanoda keletkezett rövid 3 év óta, sőt hiteles forrásból tudjuk, hogy Erdélyben is két reáltanodát fog a kormány fölláttatni. Hanem bátran kérdjük: quid hoc ad tantum sitim?

Ha tehát a kormány az erdélyrészi középtanodai oktatáson segíteni akar, úgy rögtön a következő intézkedéseket kell megtennie.

Először: egy erélyes főigazgatót kinevezni, ki a felekezeti iskolák vizsgálatain, nevezetesen az érettségi vizsgálatokon szigorral járjon el; azután pedig oda hatni, hogy a felekezetek (a nyilvánosság jog vesztésének terhe alatt) megfelelő számú és jó tanárokat alkalmazzanak.

Másodszor: a kormány állítson, még pedig minél előbb, három főreáltanodát (Kolozsvártt, K.-Fehérvártt és M.-Vásárhelytt), Szamosújvár városánál pedig hasson oda, hogy az ottani városi algyimnasium alreálisiskolává változtassék.

(A felekezeti közép iskolák részére kinevezendő főigazgatóra nézve az a megjegyzésünk, hogy a kormánynak nincs joga a felekezeti pénzen fűtött iskolák vizsgáin „szigorral eljáró” igazgatók octroyálásához, — ellenben a törvényhozásnak joga és kötelessége törvényileg is megállapítani az oly köztanodák tanerőinek mennyiségét és minőségét, melyek a nyilvánosságig igényt tartanak. A fölállítandó főreáltanodát illetően az iparüző székelység anyavárosát, Udvarhelyt, annál kevésbé tartjuk mellőzhetőnek, mivel az ottani ref. főiskolával már a b. e. Eötvös félig-meddig szerződésre lépett a reáltanoda számára átbocsátandó tanhelyiségek iránt. Szerk.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, július 29

(s.) Franciaia földön legérdekesebb napi kérdés az occupáló német hadak egy részének kivonulása a megszállva tartott departementokból. Éppen tegnap volt egy hete (21-én), hogy megkezdették kivonulásukat Eure, Somme és Seine inférieure departementokból. Ruent már kora reggel odahagyta a német őrség s a lakosság a legnagyobb lelkesültséggel készült fogadni a megszállók helyébe érkező francia katonaságot, kik már ma hihetőleg ott is vannak.

A megszállott megyéket illetően most egy igen fontos kérdés merült fel. A németek ugyanis egész évre felhajtották az adót s most állítólag a francia kormány ismét fel akarja hajtani a maga részére. Ez azonban sokkal nagyobb igaztalanság lenne azok iránt, kik e mellett az occupatio nyomorát és szegénységét is tűrni voltak kénytelenek, mintsem, hogy egy percig is elhíhetnék.

A nemzetgyűlésből még mind Thiersnek a római kérdésben mondott beszéde képezi a napi sajtó discussioinak tárgyát. A beszédből, mely most egész terjedelmében előtűnik van, meggyőződhetünk, hogy az ultramontanok vagy csak magokat, vagy másokat is ámitani akarnak, midőn Thiers nyilatkozatát az ő ügyekre nézt kedvezőnek tartják. Thiers a leghatározottabban visszaütöztette a pápa világi hatalma helyreállításának még csak gondolatját is. Azt a körülményt, hogy a püspökök kérvénye a külügyministerhez útasítottak, szintén nem bír bizalmatlansági szavazat jellegével; mert a külügyministeriumhoz való emez utasítás 447 szavazattal 87 ellen „a végrehajtó hatalom fejének hazafisága- és eszélyességébe” vetett bizalom kifejezése mellett történt. Ez egyszersmid tanuskodik, hogy e miatt Jules Favrenak nem volt oka, miért hogy letegyje a külügyi tárczát.

Nagy fontossága a francia nemzetgyűlés újabb tárgyalásaihoz az a határozat, melyet egyik bizottsága közlebről hozott. Egyik képviselő, Baze, azt a javaslatot nyújtotta volt be, hogy Thiers kormányelnöki méltósága a nemzetgyűlés mandatumának tartamáig meghosszabbítandó lenne, most e javaslatot az illető bizottság elvetette. A végrehajtó hatalom feje csakugyan megjelent a budgetbizottságban s személyesen védte s pénzügyér vámiügyi tervezetét, ennél fogva a kormány és a bizottság közt felmerült eltérő nézetet e kérdésben a nemzetgyűlésnek kell eldönteni.

A kormány rendelete a hadsereghez általános feltűnést okoz mostan Párisban: e rendelet oda útasítja ugyanis a hadtesteket, hogy eddig használt zászlóikat szolgáltatassák be a fegyvertárakba, s míg az új zászlók alakja meg leendő határozva, minden ezred kap egy közép nagyságú zászlót minden felirat nélkül, nyelén egyszerű aranyos csúcsal.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A zsidóváros Prágában.

Uti naplóból.

A zsidóváros egyik nevezetessége Prágának, melynek barna falai, vén köscentjei és kormos tornyai között sok csatát harcoltak azok, kiknek unokái ma a hires tollharcot vívják. A város többi részében csak e falak, e tornyok, e szentek maradtak fenn a lezajlott harcok középkori napjaiból; a zsidóváros, bár néhány évvel ezelőtt már „József”-re keresztelte az emancipáció szelleme, egy teljes élő kép ma is azokból az időkben.

A történetnek valóban csodálatos jelensége az, hogy a minden társadalmi korlát lerombolására törekvő keresztény világnézet ma oly kevéssé vala képes követőit türelme birni éppen az iránt a népfaj iránt, melyből eredetét vette. A középkor véres lapjain mindig nagy szerepük van a zsidóknak. Sokat olvashatunk a római zsidók soráról, kiknek a szamarakkal kellett versenyt futniok és eseklő küldöttségük szószólójának egy bibornok ur minden újév napján fejére tette a lábát, ez levén jele a kegyes engedelemnek, hogy tovább is szabad élniök, ha tudnak, a Ghetto bűzhölt levegőjében. A kereszties háborúk különösen szomorú idők voltak a zsidókra. A kik tengereken túl nem mehettek harczra, közel kerestek tárgyat boszujok szentséges lángjának és a hitetlenek közül legközelebb voltak a zsidók. Az országokat keresztül-kasul csatangoló keresztiesek segítettek nekik. Schurig egy szép festménye a drezdai képtárban hatalmas vonásokkal örökitett meg egy ilyen középkori jelenetet. Mindnyájan halottunk a hirhedett „kecskés és ludas” grófról, ki a prágai zsidóvárosban kezdte el a kereszties háborút és isten segítségével be is végezte itt, mert a szentföldet nem adatott neki meglátnia. E sötét, embertelen képnek, a kereszties hadak első zsidógyilkolásának emléke van a prágai zsidóvároshoz kötvé.

Valóban, mintha ma is a gróftot rettegne valahon-

Mit jelentsen eme minden felírás nélküli zászló? kérdi a „Siccle”, hát nem élünk köztársaságban s oly borzalommal tölti el a kormányelnököket már csak a köztársaság neve is, hogy azt ezredeink zászlóira fel nem írhatja?

Algirből jött újabb hírek, melyek a mult hó közepéről vannak datálva, újra nyugtalanítólag szólnak. Tény, hogy jelenleg Algirban 70.000 ember van s ez nem elég a felkelés elnyomására. A hadügyminister tehát újabb hadesapatok küldését rendelte el. A fölkelés most Algir és Constantine tartományokban s különösen Fort National, Cherchell és Milah kerületekben, meg Bona, Batna és Sétif alkerületekben dühöng.

Az új spanyol miniszterium végre annyi vajadás után megszületett; ha vajon fenn is tudja-e magát tartani: ez aztán más kérdés. Miniszterelnökké Ruiz Zorrilla lett, ki ellen néhány hónapja merénylet történt, mert ő vezette a mostani királyt Amadeust elfogadó deputatiót.

Felelet alispán Gyarmathy Miklós urnak „Kolozs-megye közönségéhez” czimű cikkem észrevételeire.

(Folytatás.)

A szavazat megtagadása körüli elbeszélését engedje kiegészítenem: ugyanis az utépitési felügyelet az alispán urakra ruházta, egyik tiszti ülésben és azon kívül többször kimondatott, mikép a mérnök mint szakértő csak a technikumokkal foglalkozzék; mit határozattá emelt azon gyakorlatba vett eljárás, hogy nékem többé egy ügy darab sem osztatott ki referálásra, hanem beosztatván az az illető referenshez, töle, avagy tisztségi határozat folytán tétetett át hozzám véleményadás végett; ez az oka annak, hogy egy az alispán urhoz beosztatott ügydarabot rövid uton nem fogadva el, kértem, ne restelje azt a maga rendjén hozzám áttenni: persze ez egy sor írásba került volna. Én a kérdéses esetben maradtam az előbbi határozatnál; de ezért pályázatok megvizsgálásával egybekötött alutbiztosok kinevezésénél ép a mérnöktől, ha nem referens tisztségi tag is, szavazatot megtagadni a legméltánytalanabb dolgok egyike, mert egyedül a mérnök az, ki mint szakember, egy segítségére rendelt szak-közegnek képességét megítélni hivatva van, és ha ez nem történhetik, csak a közügy szenved általa.

„Oktalan gyanúsítás, rágalom, ferdítés” — mily könnyen tova szorható kitételek az alispán ur tollából is; nem érdek-e az? midőn benyújtott pályázatát, illetőleg szakértelmét semminémű bizonyítékkal kimutatni nem képes egyént, egy alapos munkaírtó és szakképzettségét bizonyító másik elébe kívánt tolni.

A Szentje patakának árka már évekkel ezelőtt elkészült volna, ha az eszmék „történetes fogamzása” oly gyakori nem lenne az alispán urnál. Itteni eszméje az, hogy a levezető árok a malomgáton alól és nem felül vezettessék be az Almás vizébe; ez oly eszme, minek talpraesettségét vitatni, ép szakértőtől feltételezni badarság; és itt kérdelem, nem pártoltam-e azt rögtön? azon szakértői módosítással, hogy a Szentje patak új árka a malomgáton alól ugyan, de az akadályul szolgáló malomra vezető vízárron szintén alól vezettessék az Almás vizébe s nem mint az alispán ur eszméje vala, ez árkon feljül — minek értelme nincs. —

E terv eszmében s első pillanatra oly szép vala,

nan a Hradzsin felől, olyan ez a fészek. Egy csodálatos tünkelege a házaknak, viskóknak, utcáknak és síkatoroknak, melyből nem tudjuk, merre van a kijárás, ha egyszer belejutottunk. Mintha arra lenne számítva az egész, hogy az első vészitjósó kürtszóra, mely új pusztulást hirdelve megharsan, eltűnhessék mindenki, a ki itt lakik és ha a feltámadott grófnak még egyszer eszébe jutna felgyujtatni e fészket, ne legyen nagy kár érte. Mindenfelől kormos, dűledező falak között vezetnek lépteink, mintha csak őriznék még a régi veszedelem emlékeit. Az ablakok lyukak, vagy itt-ott csodálatos módon hiányzanak is. Azt hiszik, a kik ott laknak, hogy elég világosság az ur szava; a többi csak roszt hoz a fejökre. Van egy városháza is itt, melyen kétszeresen meglátjuk, hogy mindenkié, tehát senkié sem. Alacsony tornyán az időt egy zsidó óra mutatja, mely a legcsodálatosabb jegyekkel van tele rajzolva és mutatója visszafelé halad. Sok élemedett atyánkfia szeretné azt, ha az idő engedelmeskednék ennek a prágai óranak és ennek a rendelete szerint megindulna visszafelé.

Hát még az emberek? A lehető legtávolabba vetették magokat a hires Moldva-hid szentjeitől, melyhez a keresztényen legendák egyik leghiresebbike van kapcsolva. Az utcák és piacok zsufolya vanuak emberrel mindig és oly csodálatos zaj tölti be a levegőt, mintha a közelgő végpusztulás elkerülése fölött tanácskoznának. Öregek, ifjak, templomba siető vének és naplopó zsebmetszők a legzagyvább csoportokban. Minden bolt előtt, melyek inkább hasonlítanak rókalyukakhoz, egész családok állodogálnak napestig. A hosszú szakálu családfő az idevetődött tisztes-séges emberrel nem is tesz kísérletet, mert csak egy tekintetet kell vetnie e ruhadarabokra, melyek hat gazdát szolgáltak ki, míg most az ő torka által a hetediket keresik magoknak; e lelánczolt évdőszközökkel ellátott étkész helyiségekre, melyek képesek lennének az embert rászoktatni a koplalásra; e félig földalatti raktáira a régi könyveknek, melyek porborítékja megfulladással fenyegeti a közeledőt, csak egy pillantást vessen valaki mindezekre, a családfő hiába kiabálja rekedtté magát. Körülötte minden oldalon báméskodik egy-egy félmezitelen gye-

hogy annak valóítására gondolék s az alispán urnak az említett módosítással igazat adék. Pontos felmérés és számítás alá vévén azonban a dolgot, utóbb úgy találtam, hogy az ujonan készitendő átmetszés a megyének sok kellemelenséget és nagy pert okozna, mert rendkívüli vízárok esetén, — melyek pedig, a mint ép az utóbbi időben szomoruan tapasztaltuk, igen gyakoriak — a szabályozási árokba toluó víz ugyan az árokra műszakilag építendő s a malomra vezető vízárok lajját (utvezető csatorna) elvinné s a malom tulajdonos ezért bizonyára tetemes és sokszoros kártérítést követelne; sőt ravaszul a molnár is elősegíthetné a laj romlását.

Ezért nem ajánlám utóbb kivitelre az alispán ur tervét. A terv jó volt, de a malom tulajdonossal előre láthatólag folytatandó sokszoros kártérítési per elkerüléseért nem találtam a megye érdekében fekvőnek a kérdéses szabályozási árok valóítását, mind addig, míg a malom kisajátítva nem lesz. A m. kir. építészeti hivatal, mely a tervet felülvizsgálá, beadott véleményében az alispán ur állítása szerint felette szűken — 3-ól felső nyílás — tervezett árkot még tágasabbra venni véleményezte, miután csak a kivihetőség kérdése forgott fenn; de a fenn előadott körnrményhez a helyszínét nem ismervén és arról felvilágosítást nem nyervén — nem szólhatott s így a felől nem is nyilatkozhatott, valjon a tervvel műszakilag össze nem függő, de a helyi viszonyokból következő utóbaj be fog-e következni vagy nem. Én ezt tudám s ezért ellene szólva, az alispán ur nem tetszése daczára a megye közönsége irányában kötelességemet teljesítém.

Áttérek a K. Szt. királyi hid építési történetére:

Gyarmathy Miklós alispán ur azzal menti a mérnöki — tehát szorosan műszaki dologba, a jelen esetben a hid helyének kijelölésébe való illetéktelen beavatkozását, hogy ő a pallérokat felvén s engem meg nem kapván, azokat ingyen kellett volna fizetni. Igen szép! csak hogy a munkát megkezdésének napjáról engemet annak idején kellett volna értesíteni, ez pedig nem történt. Ugyanis én 1869 június 7-én megyei dologban hivatalos utra indultam az alsó kerületbe. A tkts tisztségnek június 10-éről 2895 — 1869 sz. alatt és ismét közigazgatási főbíró urnak június hó 16-áról szóló rendeletét, melyekben K. Szt Királyra való kiszállásra útasítottam, június hó 17-én az apahida moosi utvonalon vettem és pedig mindkét rendeletet egyszerre; engemet itt tehát semmi mulasztás nem terhel, mert június hó 18-án délután már K. Szt. Királyon megjelentem; de igen is az alispán urat terheli mulasztás, mert ha oly szerződést köt, mely a megyére bizonyos körülmények jelenléte esetén károsodással járó lehet, azon körülmények elhárításáról ő előre gondoskodni kötelességében áll, itt ő azonban ezt nem tevő, sőt hibáját tetéző az által, hogy tisztán műszaki dolog meghatározásába, melyhez ő nem érthet — bocsátkozott. Én a helyszínén látva az alispán ur hatalmaskodása által okozott hibát, a további károknak a lehetség szerinti megállításáért mondam, hogy, ha már a hidat a tervezet ellenére, rézsútos irányban méltóztat fektetni: úgy a hosszúságnak is változás alá kell jöni s a hidfőnek arrább kell menni a partfelé, nem pedig a víz medrében maradnia, a hol az munkába vétetett. Mindezekkel én bele nem nyugodtam a czélszerűtlen építkezésbe, hanem csak a hatalmaskodásnak engedtem s a bekövetkező veszélynek legjobb tudomásom s kötelességérzetem szerént, a mennyire lehetett, gátot vetettem. Az alispán ur által elváltat felelősség igen szép

rek, kiknek szennyes üngöcskéjük teljesen kielégítő öltözet lenne egy-két száz mértföldnyire innen; de itt, a cseh ég alatt egy kissé hűvös. Számtalan vénasszony topog meggörnyedve ide s tova, kiknek még az a parókája is csupa rongy, melyért lakodalmuk napján szép, hosszú hajukat cserébe adták. Itt ott egy két szép arcz kandikál felénk valamelyik „lánczos” étterem, vagy „divatkereskedés” sötétéből. Egy egy rembrandti kép, melynek ruhája már homályba vész és ez a szerencséseje.

A száműzöttek városának e szomorú képe egyszerre megelevenedik, ha egy idegen kerül bele. Mindenki bámul rá, suttog róla, mutogat feléje és kitér előle, hogy valamikép azt ne higgye valaki, hogy közéjük tartozik ez is. Csak egy két, félig rongyos gyerkőze követi bátran a szűk síkatorok felé mindaddig, míg észreveszi, hogy őket meg egy zöld kabátos rendőr kíséri és eltűnik, mintha elnyelte volna a föld. Ez különben itt nem nagy mester-ség. Egészen más e kép, ha egy droschke rohog be a fészekbe. A bámulás, mely a kopott kocsi és az ostornyeleztet löcsontvázat kíséri, majdnem leirhatatlan. Mindenki megáll, elhallgat, félrevonul, kitér és minden bizonynyal lekpná sapkáját, ha a nagy csodálkozás miatt meg nem feledkeznék róla. Ha olyan utcába kerül a droschke, melyen mellette nem fér el ember, zugolódás nélkül szalad be mindenki a legközelebbi „rókalyukba” és onnan nézik mély alázattal, hogy kinek voltak szerencsések helyet engedhetni.

Pedig gyakran fordul itt meg idegen; sőt majd minden utazó fölkeresi a nyomor és alázat e fészket, melyben a középkornak egy ritka emléke maradt fenn. Egy góth stylben épült zsinagóga, melynek félezer-éves korával nem elégzik meg a magyarázó, hanem megtoldja még egy ezerral és ráfogja, hogy a Jeruzsálem romjai közül menekült atyák tették le az alapkövét. Hanem ez csak mesebeszéd. A rendkívüli érdekű épületet tulajdonképen két különböző kor emelte. Alsó része, mely a tizenharmadik századból való, a byzanti izlés maradványa. A templom belsejében a szent-könyvek szekrényének két oldaloszlopa is, melyeket szőlő-level reliefek futnak körül, ez első építmény maradványai. E fölé emelték korai góth

szó; de ha a felelősség a szakismeretet pótolhatná, akkor a megyének nem lenne mérnökre szüksége.

Velits Lajos, mérnök
(Vége következik.)

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pestén, július 29. 10 ó. — p. d. e.
Érkezett: július 29. 2 ó. 30 d. u.

A tegnapi lapok szerint Favre végleg viszszaállt; a külügyeket ideiglenesen Gouelard vezeti. Gambetta, Louis Blanc köztársasági radicalisok közti egyesülés érdekében gyűlést hívtak össze. A hadügyi bizottság egyhangúlag elfogadta a védkötelezettséget 20 évi szolgálattal. 13 magyar püspök elfogadta a csalhatatlanságot.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, júl. 29.

Kolozs megye bizottmányi gyűlésének második napján felolvastattak a Bittó István s Tisza Lajos leiratai, melyekben a megye közönségét értesítik, hogy az igazság s illetőleg közlekedési miniszterséget elváltatták, s egyszerűsítették a megye közönség támogatását feladatuk kivételében. Felolvastattak s kihirdetettek a leküldött törvény-cikkek, s a miniszterium tagadó válasza, azon a mult üléseben tett kérésre, hogy a csucsi utynál helyett a zombor-n.-károlyi vonalat vegye át kiépítés végett az állam. Mivel pedig ezen kérés az okból tagadtatott meg, mert a jelenévi költségvetésbe előirányozva nincs, határozatott, hogy kérésük meg a miniszterium, miszerint ez utat, a jövő évi költségvetésbe felvéve, vegye által. Lészai Lajos indítványa folytán határozatba ment, hogy kérésük fel a belügyminiszterium a végett, hogy a megyei költségvetés szerint szükséges évi 44,000 frt. o. é. fedezésére ne az egyenes adó, hanem a személyes kereseti adó százalékjai fordítottassanak, mivel az első esetben 17.000 frt deficit lenne, míg így a bevétel 44,582 frt o. é.-ben. Olvasztatott továbbá volt megyei mérnök Velits Lajos kérése hogy több általa tudott, és alispán Gyarmathy Miklós által elküldött károsítások s visszaélések tárgyalása s megvizsgálása végett küldessék ki egy bizottság, mely az ő és ellenfele meghallgatása után, a köztök fennforgó ügyben határozatot hozzon. Ezen kérés azonban Bíró Pál, Lészai Lajos és Sebestyén Mihály ajánlatára eredménytelenül visszaadott, határozatott, mert a vád oly általánosságban volt téve, hogy a felett még kihallgatást sem lehet tartani. Jogában áll azonban panaszolónak, ha részleteket tud kimutatni, kérését a főispán ő mlga-hoz adni be. Olvasztatott törvényeszkí főbíró Bíró Pál kérése, hogy eddigi szolgálatairól a megye közönsége bizonyítványt adjon. A megyei bizottmányi elösmerve, s méltányolva a főbírónak tapintatos, s az összes közönség bizalmát s szeretetét kivívott önfeláldozó eddigi munkálkodását, a főispán bízta a bizonyítvány kiállítását, azon tudatban, hogy főispán ő mlga a főbíró ur érdemeit ösmerve, a bizonyítványt méltóan fogja kiszolgáltatni. Főügyész Sebestyén Miklós hasonló kérése is a főispánhoz utasított. Ezután jelenti főispán ur, hogy a megürlt hivatali állásokat, a szakbizottmány által nyert meghatalmazása folytán betöltötte s a tagok éljenzései közt a gyűlés feloszlott, miután még egy kisebb út-ügyet elintéztett volna.

A városház nagyterme tegnap szép ünnepély szin-stylben a többi. Egy sötét, már nem is barna, hanem valósággal fekete kötőmeg az egész, mely olyan hatással van az emberre, mint egy elpusztult temető. A hosszú, göth ablakok némán tekintenek alá és a mit üvegükön át mutatnak, az is mind sötét és fekete. A zsinagóga belsejébe néhány lépcső vezet. Ott vannak a padok, a könyvek szekrénye, az olvasó-kő és a számtalan águ, aranyozott gyertyatartók, melyeknek karjai úgy befonják az egész üreget, mintha csillogó pókhálával lenne beborítva minde. A boltzaton egy zászló függ, egy megfakult vörös lobogó, melyet III. Ferdinánd császár 1648-ban ajándékozott a prágai zsidóknak, kik vitézül vettek részt Prága védelmében, mikor a harminczéves háboru alatt a diadalmas svédek ostrom alá fogták a várost. Ennek a zászlónak csakugyan nincs párja a világon. A zászló fölött azután homály és éjszaka borítja szét szárnyait. Az ör, ki bennünket elkísért, elsorolta azoknak a nevezetesebb embereknek neveit, kik meglátogatták ezt az ugynevezett „Altneuschulé“-t. Többek között fölemlítette, hogy mikor a sadowai győzők bevonultak Prágába, egész nap tele volt porosz katonával a zsinagóga, a kik külsejét-belsejét rajzolgatták.

Itt van azután közel a régi zsidó temető is, mely azonban már közel száz esztendeje nem látott temetést. Egész erdeje a kintő növényeknek, rengetege a bozótoknak és végetlen mezeje a zöld mohának. Rendetlen, egymásra halmozott, összevissza dült, letördelgett sarkok örzik az itt nyugvók emléket. Sajátságosak és kövek feliratai. Nem egyen találni mindenféle jelképes rajzot, melyek a halott származását vagy nevét jelentik. Az egyiken egy korsó hirdeti némán, még csak nem is kongással, hogy a ki ott fekszik, Levi nemzetségéből való. Egy mást fogó két kéz Áronra viszi vissza az alatta porladó családfáját. Egy ágaskodó oroszán egy Löwöt öriz. Sok sir telidesteli van kövekkel hányva. A ki abban fekszik, azt sok barátja kereste föl, mert ezeknek teszi a zsidó hagyomány kötelességévé, hogy a megboldogult barátát sírjára követ dobjanak. Kőre kő, porra por: így készül a jövőndő.

B—y Zs.

helye volt. A helybeli iparkamara elnöke Finály Henrik, az iparosokat, az iparkamara tagjait, a helybeli lapok szerkesztőit és a polgármestert meghívta, hogy egy jutalom-érem ünnepélyes átadásánál jelen legyenek. A szép számú hallgatóság felgyülekezvén, az elnök rövid szavakban válaszolt az ipar és derék iparos becsét s evel előszólitá Bartók Lukács urat, a r. k. lyceum nyomdájának vezetőjét, kinek 43 évi hű és szakadatlan munkálkodása előismerésül átnyújtá az országos magyar ipar-egylet ezüst-érmét és az erről szóló okmányt. Bartók Lukács meghatottan fogadta a kitüntetést, a hallgatóság pedig éljenzéssel fejezte ki rokonszenvét a tiszteletre méltó munkás iránt. Az országos ipar-egylet Rajka Péter gópszt is arany-éremmel tüntette ki, de ő, mint önálló vállalkozó, egyenes uton kapta meg az érmet.

— Barta János helybeli vegyes kereskedő urtól vesszük e sorokat: T. szerkesztőség! A tegnapi végzeteljes tűzvész alkalmával nem valék hon; egyedüli kis házamat, mely a vész legközelebbé állott s gyulni kezdett, oda siető polgárok, névszerint Bota Dániel, Nemessányi Samu és Nedoroszt Ferencz urak megmenték, kiknek legerélyesebb fáradozásaiért hála-köszönetemet nyilvánítom. Kolozsvárt, július 28-án 1871.

— A Raffaikert egyike Kolozsvár legkedveltebb mulatóhelyeinek, melyet oly gyakran felkeres a mulatni vágyó junialiszó közönség. És felkeresni még gyakrabban, ha utja nem lenne oly rossz, s kivált most, midőn egynéhány kiszivárgott új forrás az odavezető közösvényt itt-ott tocsává alakítá át. Nem érdemelné meg ez út, hogy az a tájt birtoklók fedezzék saját érdekekben a javítás csekély költségét.

— A Budapesti Közlöny nem hivatalos részében ezeket olvassuk: Gróf Bánffy Béla krasznamegyei főispán a krasznamegyei iskolatánácsnak 20 frtot adott át oly czélból, hogy a népiskolai anyakönyv mintákból 100 — 100 példány a megyei iskolák számára meghoztassék. Ugyan a nemes gróf még a mult évben 50 forintot adott emitt iskolatánács rendelkezésére a végett, hogy fele a megye legkitűnőbb magyar, másik fele legkitűnőbb román néptanítónak jutalmul adassék. Egyszersmind hasonló összeget, hasonló czélra a következő évekre is biztosított. Nevezett iskolatánács több tagja napidijairól s útiköltségilletményéről lemondván, az ily módon benhagyott 230 frtot a Sz.-Somlyón állítandó kisedővoda számára ajándékozták. B. Bánffy Elek a bagosi ref. iskola számára 4000 frt alapítványt tett oly módon, hogy ha említett iskola idővel közsévé válik, az alapítvány a községi iskolára szálljon. Követésre méltó szép példák a népoktatás ügyének fejlesztése érdekében.

— A torda- és szénuteza sarkán majdnem az egész nap folytán egész tömeg bámuló népséget láthatunk állongani, kik Csapó Sándor valóban meglepő csinnal és izléssel berendezett kirakat-falaiban gyönyörködnek. A homlokzatok kiváló elegantiájú asztalos munkával dicsekednek, melyeknek becsét még jobban emeli, hogy az egész egyik helybeli asztalosunk készítménye. A kirakott árucikknek választékossága s meglepő olcsósága szintén igazolja a nagy tödulatot, melyet a közönségben előidézt. A diszmű-árúk e kimerithetlen raktára Csapó ez újabb áldozatkészsége által is sokat nyert esábitó voltában s mint látszik a közönség nem is tagadja meg előismerését e kitűnősége daczára jutányos kereskedéstől. Sok ily derék vállalkozót piacunknak.

— A nagy vihar e hó 25-dikén — melyet már jelezünk — Szebenben is szokatlan erővel dühöngött, csak hogy ott valamivel korábban, d. u. 4 és 5 óra között — mint nálunk. A helyi-lyel-közzel tyuk tojásnyi nagyságban hat percig omlott jég borzasztó pusztítást okozott különösen a vonalába eső ablakokban — egymagában a katonakorházban 142 ablakot vert be, s magánházaknál is tetemes kárt idézett elő. A város között levő fák ágait letördelte, sőt a puskaporos torony cserepeit is elannyira összeverte, hogy a torony gyulékony tartalma jó darab időre használhatatlanná tétetett a nedves elem behatása által. A népkert üvegfedett pavilonja s egy katonai lak-tanya ablakai szintén igen sokat szenvedtek.

— Kolozs megye kiküldöttségének az árvaszék tárgyában hozott javaslata 10-ki e. f. és g. pontja, hibásan közöltetett lapunkban, mivel az árvaszék, korengedélyek, örökbefogadások s törvényesítések hozatalára nincs feljogosítva, hanem azok létrehozása végett csak véleményt ad.

— Lönhardt Ferencz, helybeli apát-plébánosról több kath. szülő ilyen elismerő nyilatkozatot küldött lapunkhoz. Kiemelik ebben az apát urnak a kath. tanügy körül kifejtett buzgalmat, s a körülményt, hogy e hóba is már 1100 kath. gyermek vizsgáján volt jelen s a kitűnőbb tanulókat saját erszényéből jutalomba részesítette. Örömmel regisztráljuk e jó példát és regisztrálnánk többeket is.

— A helybeli állami tanítónőképezdében tepnapelőt, esütörtökön vették kezdetüket a vizsgálatok, ez intézetben ezuttal első ízben. A családi csapás-sújtotta Kethely József kolozs- és dobokamegyei tanfelügyelőt helyettesítő Hosszu Theophil második tanfelügyelő, Groisz Gusztáv belügyminiszteri tanácsos, Simon Elek s más meglehetősen számú, a tanügy iránt érdeklődő jelenlétében lefolyt első-napi vizsgálat szép eredményt mutatá fel mind a tanítónők és tanárok ügybuzgalmának, mind a tanítványok dicséretes szorgalmának. Anyagi jelét mutatta föl már is életrevalóságának az ifju intézet, hogy teljes reménnyel lehetünk jövője iránt. Csak egy kissé nagyobb helyiséget s a közönség részéről egy kissé nagyobb érdekliséget, ohajtanánk, érdekliséget, mely legjobb ellenőre tanítók és tanítványoknak s egyaránt buzditásul szolgál mindkét részre.

— „Egy jelenvolt“ értesítéséből örömmel látjuk, hogy azon leányiskolában, melyet György István főesperes és kamarás, 1867-dik év végén Hátszegen oly nagy küzdés és fáradsággal, magasztos czálaból és nemzeti bástya gyanánt föllálitott, és azóta könyöradományokból oly virágzóan föntart, e hó 23-án tartatott meg nagyszámu vidéki és városi közönség előtt a nyilvános vizsga. Ez alkalommal mindenki meggyőződött arról, hogy az iskola növendékei igen szép előhaladást tettek, Nemesskai Irma

szakavatott tanítónő vezetése alatt. A magyar, német és franczia nyelvből, történelem, földrajz természettan és természetrajzból e felett a számtanból adott kitűnő feleletek, a lélekemelő műének, a szép írás, a szabályos rajzok, a kellemes zongorajáték, az értelmes szavalkatok, e felett a nőmunkák kiállításai mindnyájunkat elbájoltak, szóval az eredmény akkora volt, minőnél többet egy leány-növelde alig mutathat föl. Vajha azok, kiknek szíven fekszik a nevelés szent ügye, alamizsna-filléreikkel bőven istápolnák az országnak e nagyon fontos, mert kényes pontján fekvő, és sok körülménynél fogva égetően szükségessé lett, ép azért a nagyvidékre sok áldást osztó intézetet.

— Csillaghullás. A csillagászok jelentése szerint a napokban nagy csillaghullás van, mely éjelenként látható, azonban e látvány a holdvilág által sokat veszít fényéből.

— Az „Ellenőr“-ben Borostyáni Nándor (de nem az egykori Petőfi utóda) hosszú cikket ír a germánisatio kérdésében. Egy helyütt így szól: A magyarosodást rajtunk (illetőleg magunkon) kell kezdeni (illetőleg kezdenünk). Ez elérve lesz (illetőleg ezt elérjük, vagy legalább is: ez el lesz érve) ha függetlenítjük magunkat az idegen kulturától stb. „Nem tudjuk, Borostyáni úr honnan szedte kulturáját; de hogy a forrás nagyon is „idegen“ lehetett, mutatja nyakatekert magyarságu stulusa. Igaza van: a magyarosítást jó magán kellene kezdenie.

— A „Nemere“ reprodukálván id gr. Bethlen Jánosnak lapunk 162. számában, az erdélyi viszonyokra vonatkozó nézeteit: arra figyelmeztet bennünket, hogy Brassó 26000 lakosa közül, mintegy 8000 szász, a többi román, magyar és az utóbbi időben betelepült német; és már az apr. 22-ki testvéresülési ünnepen a magyarok, románok és németek vettek részt, a szászok közül pedig csupán egyetlen egy. És midőn a szászok a „Kronstädten Z. utjáz magukat németeknek nevezték, a németek ez ellen határozottan tiltakoztak. Id. gr. Bethlen János tehát tévesen beszélt idézett cikkében a magyar- román-, szász testvéresülésről, holott a magyar- román-, német testvéresülésről kell vala szólnia.

— Dr. Cseh Károly az „Ellenőrben“ az iránt 'szólal fel, hogy Hunyadvárának kiépítésén vétessek igénybe a hunyadmegyei nándori erdőn lévő gazdag márványtelep. E telephelyen, mint állítja, a legjobb minőségű márvány található tiszta patyolatfehértől, a színezet minden árnyalatában, egész a sötétig. Különösen a fehérét dicséri, mely szerinte mind színre, mind finomságra nézve versenyez a carraraival. Ha az igaz, csakugyan kár volna használatlan hevertelni e kincset.

KÖZGAZDASÁG.

„Az erdélyi kereskedelmi és hitelbank“ üzletforgalma 1871. január 1-étől június 30-ig. Bevétel: Pénztári maradvány 1870. december 31-én 19600 ft 93 kr. Váltóüzlet; visszafizetett váltók 405709 ft 71 kr. Váltóüzlet viszleszámoltt vált. és elfogadv. 204120 ft. Váltóüzlet kifiz. utalványok és v. küldem. 65823 ft 38 kr. Váltóüzlet befolyt kamat és illeték 15785 ft 89 kr. Zalogüzlet; visszafizetett zalog kölcsönök 80853 ft 69 kr. Zalogüzlet; befolyt kamat és illeték 2267 ft 21 kr. Váslárlás és eladás; eladott értékpapir, arany, ezüst pénz stb. 133319 ft 68 kr. Takarékpénztári betétek 135053 ft 92 kr. Tőkésített kamatok június 30-án 1871. 2621 ft 97 kr. Különbféle kamatok, jutalékok stb. 24698 ft. 35 kr. Befizetések az új ludasi telepre 4000 ft. Hitelbirtokosok folyó számláin 1032125 forint 35¹/₂ kr. Összesen 2125980 forint 08¹/₂ kr. Kiadás: Irodai, utazási, posta és távirati költségek, alkuszidijak és jutalékok 2585 ft 61 kr. Alapít. költségek, (résztvényeinkhez tartozó szelvényivek nyomtatása) 285 ft 55 kr. Szállásbér az irodai helyiségeért 250 ft. Nyomatványok 400 ft 7 kr. Váslárlás és eladás; vásárolt értékpapir, arany, ezüst stb 175327 ft 21 kr. Váltóüzlet; leszámitolt váltók 501881 ft 27 kr. kifiz. utalvány és váltóküldemények 66023 ft 38 kr. viszleszámoltt váltók és elfogadv. 173600 ft. Zalogüzlet, kölcsönök zalogokra 90477 ft 85 kr. Visszafizetett takarékpénztári betétek 70,714 ft 22 kr. Kamatok: viszleszámitolt váltók elfogadványok és takarékpénztári betétek után 7027 ft 77 kr. Különbféle kamatok és bérlyegilletékek 15,863 ft 98¹/₂ kr. Tiszti fizetések 5278 ft 87 kr. Kifizetett tiszti remunerationok 1870. üzletévre 1150 ft. Kifizetett igazgatói jutalékok 1870 üzletévre 2139 ft 07 kr. Hivatalnoki nyugdíjalapra 489 ft 29 kr. Kifizetett osztalék 1870. üzletévre 17,670 ft. Hitelbirtokosok folyó számláin 967,793 forint 7 kr. Pénztári készlet 1871. június 30-án 27022 ft 87 kr. Összesen 2125980 ft 8¹/₂ kr. Pénztári forgalom: Bevétel 1.103,412 ft 53¹/₂ kr. Levonva a folyó évi jan. 1. pénztárkészlet 19600 forint 93 krt, marad 1.083,811 ft 60¹/₂ kr. Kiadás 1.076,389 ft 66¹/₂ kr. Maros-Vásárhelytől 1871. június 30-án. Szász Róbert, titkár. Tauszik B. Hugó, könyvvezető.

Gabona ár Kolozsvárt július 27-én 1871.

(Alsó a. mérő, középpár.)

Tisztabúza 4 frt. 80 kr. Elegybúza 4 frt. 30 kr. Rozs 4 frt. 10 kr. Arpa — frt. — kr. Zab 2 frt. 65 kr. Törökúza 4 frt 10 kr. Pityóka 2 frt. 30 kr. Marhahús fontja 22 kr.

A gy.-fehérvári piac árjai július 26. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 5 ft 50 kr, rozs 3 ft 70., elegybúza 4 ft 60 kr, zab 2 ft 20 kr. Széna mázsája 1 ft 40 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 12 ft 50 kr. 1 font fagygyugyertya 40 kr. Marhahús 20 kr. Konyhaliszt — f 10 kr. Borsó, kupája 24 kr., lencse 20 kr, paszuly 12 kr. Burgonya mérője 2 ft 90 kr.

A dézsi piac árjai július 24-kén. 1 mérő tisztabúza, legjobb, 6 ft 20 kr., rozs 4 ft 80 kr., elegybúza 5 ft 70 kr., zab 2 ft 40 kr. Széna mázsája 3 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 10 f. — k. Fagygyugyertya fontja 40 kr. Marhahús, 16 kr. Konyhaliszt 10 ft 20 kr. Borsó — ft — kr. lencse — ft, — kr. paszuly 5 ft 60 kr., Burgonya — fr — kr.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Az erdélyi kereskedelmi- és hitelbank

üzletébe egy **gyakornok** kerestetik.

Megkivántatók magyar- és német nyelvben jártasság, szépírás s lehetőséggel fogalmazási képesség.

Három havi próbaidő után, melyre a tett szolgálmány arányában illő jutalmazás adatik, az alkalmazott egyén rendes állomást nyer, képességéhez mértén **400—600** frt. évi fizetéssel.

Folyamodványok alólirhoz jövő **augustus 6-ikáig** benyújtandók.

M. Váshelytől, 1871, július 25-kén.

SZÁSZ RÓBERT.

(255)

30/4

(2—2)

Nem hajfestő-szer

Dr. JOHN BROWN
cs. s kir. szabadalmazott

valódi

HAJ-CONSERVÁLÓ KENŐCSE

fekete, barna- és szőke-haj számára. minden hajfestő-szer nélkülözhetővé tesz, a megszáradt haj, hajszál természetes színét rövid idő alatt teljesen visszaállítja; az eredmény a használat első napjaiban világosan látható; megakadályozza a további és korai szürkületet, valamint a haj hullását és bő hajnövekedést, milyen csak az erőteljes ifjúságnál látható. A haját finomná és fényessé teszi, a nélkül hogy a kalapot becsírozna, a mi gazdasági szempontból és különösen nyáron nem eléggé méltányolható. Biztos eredményről kezeskednek.

Nagy tégely 2 frt.; 1/4 tuczet 4 frt 80 kr., 1/2 tuczet 9 frt., 1 tuczet 16 frt 80 kr.
Kis tégely 1 frt.; 1/4 tuczet 2 frt 70 kr., 1/2 tuczet 5 frt 10 kr., 1 tuczet 9 frt. Kész pénzben vagy utánvétellel.

Központi és szállítási iroda a felfedezőnél:

Bécs, Mariahilf, Gumpendorferstrasse, Nr. 43. 1. Stock.
Pest, Török gyógyszer-tára, királyutca 7.

(204)

(14—*)

Új és használt

zongorák

a leghíresebb bécsi cégektől jóállás mellett az eredeti bécsi árakon kaphatók

Triska Ferencz

zongoraárusnál

Kolozsvárt, hidutca 315 szám.
Minden javítások helyben és vidéken is felvállaltatnak és jutányos árszámítással a tartósságot kezeséggel vállalják.

(50)

(23—24)

Galene-befőcskendés

fájdalom nélkül gyógyítja 3 nap alatt a húgy-cső minden gennyfolyását, úgy keletkezésében, mint kifejtésében és egészen idült állapotában.

Központi raktár az Osztrák-magyar birodalom számára:

Maager Vilmosnál, Wien, Bäcker-Strasse 12.

Egy üveg ára, használati utasítással, 3 frt 70 kr. Pesten, Török Józsefnél, királyutca 7.

IRODALMI UJDONSÁGOK!!

Stein János erd. muz. egyll. könyvtáros- s kiadó-nál Kolozsvárt megjelentek s minden hazai könyvtárusnál kaphatók:

MAGYAR POLGÁRI

törvénykezési rendtartás.

(1868. LIV. törvényezikk.)

Felvilágosító és utasító jegyzetekkel kísérté GROISZ GUSZTÁV, jogtudor, a kolozsvári m. kir. jogakademián a büntetőjog és a polgári törvénykezés ny. r. tanára, a bírói és jogtörténelmi államvizsgálati bizottságok tagja.

Nagy 8-rét, 662 lap. Ára 5 frt.

E munkában az elméleti és gyakorlati iránynak egyaránt elég van téve. A törvény előadása az az sorrendben történik a melyben a törvényben az egyes §§-ok következnek, ezt kívánván a munkának gyakorlati irányát, minthogy ezen előadási rendszer a törvény egyes határozmányainak felfekeresését könnyíti; — azonban a törvény minden egyes címét és fejezetét egy általános bevezetés előzi meg, melyben az azon cím- vagy fejezetben tartalmazott elvek megismertetve és kellőleg megvilágosítva vannak, így e munka a jogtanuló ifjúságnak is hasznos tankönyvül szolgálhat; — végül a törvény eredeti szövegét felvilágosító és utasító jegyzetek kísérik s egyszersmind a fontosabb iromány-példák az illető helyeken felvettettek.

Azon körülmény, hogy szerző e munkának megírásával nem sietett, ennek csak előnyére szolgált, mivel így lehetséges lett, hogy a m. kir. curiának mint semmitőszéknak az új törvénykezési rendtartás életbelépte óta hozott elvi jelentőségű döntvényei mindenütt figyelembe tartattak és felhasználattak, melyek pedig a törvény kellő értelmezésére igen hasznos anyagot nyújtanak, míg a törvény életbeléptével majdnem egyidejűleg megjelent munkák ezen hasznos anyagot merőben nélkülözik.

Községi faiskola.

Alapvonalok a gyümölcsstenyésztesre.

Községek, néptanítók, gazdák számára írta **Kócsi Károly**, a kolozsvári ev. ref. főtanodában a természetrajz r. tanára.

(A szöveg közé nyomott 58 ábrával s egy tervlappal.)

Nagy 8-rét, X. és 200 lap. Ára 1 frt 50 kr.

Ujból kapható:

Erdélyi telekkönyvi rendtartás, függelékek.

Hivatalos kiadás. Ára 2 frt 80 kr.

Továbbá legujabban megjelentek:

1821 — 1871.

Toldy Ferencz félszázados irodalmi munkássága.

Könyvészetiileg rendezte GREGUSS ÁGOST. Ára 1 frt.

A kik sorsunkat vezérlik.

Regény, írta b. HORVÁTH MIKLÓS. Ára 1 frt.

Iskola Alapítvány. Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pt. Scoala - BCU Cluj

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-lulajdonos Stein Jánosnál.

SPIEL-INSTRUKTIONEN

für das Zahlen-Lotto
ertheilt der Professor der Mathematik

R. v. Orlicé in Berlin, Wilhelmstrasse Nr. 129.

Täglich treffen Dankschreiben über meine Instruktionen gemachte bedeutende Gewinne ein.

Aufträge finden unentgeltlich Beantwortung.

Zur nützlichen Belehrung über das Wesen des Lotteriespiels empfehle ich noch mein bereits in 4. Auflage

erschienenes Werk:

„ANALYSE DES LOTTO.“

Wissenschaftliche Begründung

aller Vortheile im Zahlen-Lotto zu gewinnen nebst

kabbalistischem Empirium.

Dasselbe enthält eine vollständige Geschichte des Lotteriespiels, alle antheiligen Verordnungen über Einsätze und

Gewinnste, gibt theoretische Erörterungen und technische Unterweisungen etc. etc.

Preis: 2 fl. ö. w.

Vorständig in der Behandlung Joh. Stein's in Klansburg.

(197)

(10—12)

A 20 év óta fenálló s legjobb hiteli

Aranyozott-árak

gyára

JOHANN HOPPE,

in Wien.

ajánlja dűsan fölszerelt raktárát minden nagyságu tűkröknek, lackos, mosható aranyos, egyszerű és gazdag arany-cifrázásokkal ellátott,

érem-rámáit;

továbbá egyszerű és bármily stilszerű consol-asztalait, aranyos és lackos ráma-léczeit, függöy-tartóit és rúdjait (carnisse), bármily nagyságban, aranyozva, fehérén, vagy barnán. Üveg estingős

csillárak,

a legujabb divat szerint, 4—6, 8—24 gyertyára sat. Egyszersmind bármely nemű aranyozó-munkák és templomok, lakások sat. fölékítése elvállaltatik s a

legjutányosabb

gyári árakon a legpontosabban eszközöltetik. Régi tárgyak kijavittatnak s azonnal elintéztetnek. A becsomagolás saját felelős ség alatt történik, az igazolt kiadások szerint.

Gyár és raktárak

Wien, Wieden, Heumühlgasse, Nro. 16. Ecke der Wienstrasse.

(26—*)

Ajánlja

dűsan ellátott

FÜSZER-TÁRÁT,

gőzliszteit;

valamint

kittinő minőségű

faggyu gyertya- és

szappan-gyártmányait.

(53)

Megvásárol mindennemű

m. és osztr. állampapírt,

sorsjegyet,

arany, ezüst

pénz nemeket,

és lezártól

(esemint)

MINDENFÉLE

nyereményeket.

HUTFLESZ

KAROLY

Kolozsvárt.

(13) (26—*)
Figyelemre méltó hasznos találmányok!

A LONDONI VILÁGKIÁLLÍTÁSON 1862-ben kitüntetett gyógyszeres illatszerek és oltozó asztali vegyészeti művelőlekek.

BÁNYAY L. KAROLY

Okleveles gyógyszerész találmányai; és vegyész gyártmányai **KOLOZSVÁRT** cs. k. patens által törvényesen védelve. Az egész osztrák birodalom és Magyarország területére cs. k. kizárólagos kiváltságot nyert.

Gyógyszeres növényi

VICTORIA-PARFÜM.

Erősítő és szépitő illatszerek, mely általános hasznosnak elismertek: Mint illatszerek, mint szépitő mosdó-szer, mint számosó, mint füstölő-szesz és a leghatásosabb ideg- és izom erősítő.

Egy üveg tartalma 8 lat **VICTORIA-PARFÜM.** Ára 1 frt 40 kr. o. é.

Ezen illatszert 3 Felsége a császárné és királyné legmagasabb elismeréssel **PALOTA-FÜSTÖLŐÜL** elfogadni kegyeskedett.

Kitüntetett gyógyszeres-növényi

BALSAMIN HAJESSENTIA.

A hajkorpa gyors eltávolítására, a hajbortisztítására és erősítésére s főképpen a haj hullása ellen. Egy eredeti üveg tartalmaz 8 lat **BALSAMIN-ESSENTIÁT.** Ára 1 frt 25 kr.

BALSAMIN HAJERŐSÍTŐ POMÁDE

a haj hullása ellen és a hajnövekedés elősegítésül. Egy eredeti nagyobb tégely ára 1 frt o. é. minden raktárban.

PURITAS-PECSÉTTISZTÍTÓSZESZ

Melylyel minden **KELMEK** és **KESZTYÜK** színváltozás nélkül gyorsan tisztíthatók. Egy eredeti üveg ára 35 kr.

Kitüntetett gyógyszeres-növényi

AROMATIN SZAJVIZ.

A foghús erősítésére, a fogak épen tartására s tisztítására, és a szájrészek rendszeres ápolására, a könnyen vérző nyelv és lógult fogak szilárdítására; úgy szintén az odvas vagy bérakott fogaktól, dohányzástól vagy egyébként büzös-szájszag gyors elűzésére, és azonnal kellemes szájlehellet eszközölésére. Egy eredeti nagy üveggel: Ára 1 frt 25 kr. o. é.

Kitüntetett:

MAGYAR NEMZETI

BAJUSZPEDRÓ.

Általános kedvelt, szilárdul őszvetartó, s tetszés szerinti hajlékonyságú, mely a bajuszt nem töri, sőt téliúlskor sem tépi, s mivel zsebben hordozás alatt is megtartja eredeti jó minőségét, minden időszakban kedvezőleg használható. Egy Védjegyes érc-dobozban ára 35 kr.

Kitüntette:

ERDÉLYI-FLORA MOSDÓ és BE-

RETVÁLKOZÓ-SZAPPAN

védjegyes borítékban. Ára 25 kr. o. é.

RARICAL BALZSAM:

TYUKSZEM IRTÓ GYÓGYSZER.

Mely által a „Tyukszem” fájdalom és metező eszközök nélkül gyorsan és gyökeresen eltávolítható. Ára 1 frt.

Kitüntetett Hajfestő-szer:

JUVENTAS-HAJFESTŐ-SZESZ.

Mely által az őszhaj, szürkél, bajusz és szemöldök 1/4 óra alatt az ifjú kórhoz hasonló természetes szőke, barna- vagy feketére, több hónapokig tartósan színezhető, és oly állandó, hogy a rendszeres mosdások után is változatlan marad. Használati eszközökkel és utasítással. Ára 2 frt 50 kr. o. é.

Kitüntette:

ERDÉLYI FLORA POMÁDE.

A haj szépitésére és rendszeres ápolására. Ezeredős üveg-tégelyben. Ára 50 kr. o. é. minden raktárban.

Az üvegekben kiálló betűkkel van jelelve:

BÁNYAY L. K. Kolozsvárt.

A fennebb jelölt szabott árakból minden Ducentes megrendelésnél 10% azaz egy tízed ár leszámitódik, nagyobb megrendelésnél aránylagosan több kedvezmény van szabályozva. A megrendelések egyenesen Kolozsvárra a Redoute Átellenében lévő **BÁNYAY LITERÁTI KÁROLY** saját házához intézendők.

ORVOSILAG megvizsgálva, s VEGYTANILAG elemezve **ARTALMATLAN** létrészekből levőknek **TALÁLTA**TTAK, s mint legjobb minőségűek **HITELESEN AJÁNLYA** vannak.

HITELES BIZONYÍTVÁNYOK SZERÉNT MEGVIZSGÁLVA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA

LEGJOBBAN AJÁNLYA